

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De inintegrum restitutione. Titulus XLI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

cum §. aliquando, si in pecuniam, aliamve rem conuersa sit, nihil ultra querendum est, quis exitus sit, sed omnino locuples viderur, licet postea deperdat. *d.l. si ipsa res*, periculum vero interitus rei pertinet ad eum, qui metum intulit, etiamsi sine dolo malo & culpa eius perierit, & re perempta durat arbitrium iudicis, nisi eodem modo erat peritura penes actorem, aut pereat post secundam sententiam intra tempus iudicati. *l. i. & ibi Bart. post gloss. C. hoc tit. d. l. si cum §. quatenus & ibi Bartol. & DD.* non propter dilationem legalem, quia hæc excusat ab usuris, non ab interitu rei, tum quia præcessit mora, quæ per sententiam, non est purgata, sed aggravata, sed speciale est, quod re perempta, intra tempus, quod datur iudicatis post secundam sententiam, metum inferens non teneatur de interitu propter pœnam tripli: *d. §. quatenus vers. quod si homo & ibi gloss. in verb. quia tripli & DD. communiter*, fuga serui, si bonæ fidei possessor cauerit restitutorum, si in eius potestatem deuenierit, *d. l. si cum §. aliquando*, ab eo vero, qui metum intulit, pro eo qui in fuga esse dicitur, cautio extorquenda est, quatenus & persequatur, & oim meliori modo restituat, si inuenierit, alias æstimationem, *d. l. si cum §. quatenus vers. quod si homo*, exceptione retentionis, propter pretium, licet secus in vi expulsiua, *l. si vi vel metu C. hoc tit. & ibi Bart. post glo. & Bald.* quia pro vi compulsiua nullum competit possessoriæ, sed utilis vendicatio, aut personalis actio: exceptione tua non interest, quia hæc actio damnum exigit, *l. si d. & partus §. fin. ff. hoc tit.* præscriptione longi temporis per bonæ fidei emptorem, non per metum inferentem, propter eius malam fidem, nam actio quod metus causa, est personalis in rem scripta, excedit suos terminos, & exceditur à non terminis suis: *gl. in l. si vi vel metu C. hoc*

tit. in verbo monitus & ibi Bart. num. 10. vñ facatione triennij, quoad fructus perceptos ante triennium, nam sicut, si non esset Dominus, eos præscriberet triennio, cum sit bonæ fidei possessor, eodem modo in hac actione præscribit fructus triennio, *l. sequitur §. fructus & ibi gl. ff. de vsucap. Bart. in d. l. si vi vel metu num. 22 & ibi Bald. & per hæc dem*, bonæ fidei possessorem, possunt vsucapi titulo pro hærede, *Castren. in d. §. fructus.*

De in integrum restitutione.

Titulus XLI.

S V M M A R I A

1. Restitutionis in integrum descriptio. Est beneficium mixtum,
2. Restitutionis in integrum cognitio agitanda est apud iudices ordinarios administrationem habentes.
3. Aduersus sententiam definitiuam delegati à principe solus princeps restituit.
4. Restitutionem petens, cogitur adire iudicem illius, in cuius præiudicium restitutionem petit.
5. Minor viginti quinque annis datur restitutio toto tempore minoris ætatis, & postea intra quadriennium continuuum.
6. Quid iuris sit si beneficio principis ætatis veniam fuerit consecutus.
7. Minori aduersus gesta post completum vigesimum quintum annum non datur restitutio regulariter.
8. Nisi fecerit quadam ex necessaria sequela actus gesti in minore ætate.
9. Minor restitutionem petens duo debet probare, minorem ætatem & lesionem.
10. Fallit duobus casibus.
11. Ecclesia datur restitutio, & vtitur iure minoris, facti maioris.
12. Reipublica, Ciuitati, Castro, villa datur restitutio.
13. Maior restituitur, dummodo iusta causa probetur.

- 34 Restitutio datur minori, & ijs qui iure communi restituuntur in omne gesto.
- 35 Aduersus contractum.
- 36 In beneficiis stante laesione.
- 37 In iudicijs.
- 38 Aduersus aditionem hereditatis.
- 39 In lucro omisso.
- 40 Aduersus sententiam interlocutoriam & definitiuam.
- 41 Contra res bis iudicatas.
- 42 Contra tres conformes.
- 43 Restitutio datur minoribus, & heredibus, categorisq; successoribus vniuersalibus minorum.
- 44 Restitutio datur contra illum, cum quo gestum est, eiusque heredem, in subsidium contra tertium.
- 45 Restitutio non tribuitur ei, qui mero iure mutus est.
- 46 Quae regula limitatur duobus modis.
- 47 Restitutio ex quocunque capite petatur, datur quadriennium continuum ad interponendam contestationem, litemq; finiendam.
- 48 Ex quadriennio subducitur omne legitimum impedimentum.
- 49 Currit quadriennium à die laesionis, & pro varietate subiecti varietur.
- 50 Dilatio probatoria qua inter metas restitutionis, valet aritari, actori & reo tribuitur, quod si inter eas angustari nequeat, actori denegatur, reo ex iusta causa conceditur.
- 51 Restituito minori concessa non prodest eius fideiussori.
- 52 Minori restitutio in integrum quibus casibus denegatur, & plures enumerantur.
- 53 Minori an detur restitutio in integrum aduersus usurpationem, vel praescriptionem.
- 54 Inductam ex vltimis voluntatibus, & conuentionalem.
- 55 Statutariam.
- 56 Praescriptionem triginta vel quadraginta annorum.
- 57 Restitutionis effectus varius est secundum subiectam materiam.

- 38 Restitutionem petens debet soluere expensas.
- 39 Restitutio postulat, impedit executionem sententiae.
- 40 Fallit quando ex pluribus coniecturis in petente restitutionem arguitur ex cogitata malitia.
- 41 De Stylo Curia restitutio non retardat executionem primo loco petitam.
- 42 Concessa prout de iure retardat donec cognoscatur an sit danda restitutio.
- 43 Restitutio semel concessa iterum conceditur.
- 44 Restitutio semel denegata non conceditur maiori, neque etiam ecclesiae vel minori, praeterquam ad appellationem omissam à sententia denegationis, vel etiam ad totam causam propter rationes de nouo repertas.

DICTVM est de restitutione, quae datur ratione metus, nunc subnectit titulum generalem de in integrum restitutione, per quam subuenitur. Ecclesijs & minoribus iure communi, maioribus ex iusta causa, §. si quis agens vers. huic enim Inst. de act. §. extraneus Inst. de heredum qualitat. & differ. & vtrobig; DD. Est autem iuris reintegratio, quia iudex plurifariam hominibus, vel lapsis vel circumscriptis subuenit, siue metu, siue caliditate aduersarij, siue ætate, siue absentia inciderunt in captiorem, siue per status mutationem, aut iustum errorem, l. 1. & 2. ff. de rest. in integr. vt quilibet ius suum habeat saluum, tam is qui restituitur, quam alius, contra quem postulatur, l. vnica C. de reput. quae sunt in iud. in integ. restit. l. quod si minor §. restitutio ff. de minor. & c. nullaque actio vel cautio datur, sed totam pendet ex cognitione praetoris, d. l. quod si minor §. fin. c. fin. de offic. sud. debet peti per se vel procuratorem habentem speciale mandatum, l. illud §. fin. & l. seq. ff. de minor. & c. late Couar. variar. resol. libr. 1. cap. 6. per totum. Myns. obs. 26. cent. 2. Est beneficium nec personale nec reale sed

mixtum, *Myns. obs. 18. cent. 4.*

- 2 Cognitio restitutionis in integrum agitata est apud iudices ordinarios administrationem habentes, vt episcopos &c. delegatos ab eis, siue ad vniuersitatem causarum, quia restitutio in integrum competit iure magistratus, *l. 1. in princip. ff. de offic. eius cui mand. est iuris.* siue hoc ipsis delegatis specialiter demandatum fuerit, siue in commisso eis negotio contingat incidere huiusmodi quaestionem. Ordinarij vero, qui administrationem non habent, sed tantummodo facultatem iudicandi, vt capitaneus appellationum in alma vrbe, delegati ab eis, ac arbitri de causa restitutionis non possunt cognoscere, nisi coram eis mota fuerit incidenter, *c. pen. & ibi gloss. & Can. hoc tit. l. fin. C. vbi & apud quem cognit. restit. in integr. agit. sit.* Minor magistratus contra sententiam maioris non restituit, *l. minor 2. ff. de minor. &c.* Successor in magistratu contra sententiam sui prædecessoris restituit, quia contra sententiam à se latam restituit, *l. in causa cognitione la. 2. §. fin. cum duabus ll. seqq. ff. de minor. & successor pari, imo eadem potestate fungitur, c. innotuit §. quamuis de elect.* Nullus restituit, aduersus ꝑ sententiam definitiuam delegati à principe, nisi solus princeps, *l. aduersus C. si aduers. rem. iud.* ne quidem legatus de latere, nisi habeat speciale mandatum; *c. studisti de off. leg. c. pastoralis §. quia vero de offic. deleg. aduersus suam interlocutoriam ipsemet delegatus principis potest restituere, l. fin. C. vbi & apud quem cog. restit. in integr. & ibi Bart. & DD. in d. l. aduersus.* Regulariter petens ꝑ restitutionem, cogitur adire iudicem illius, in cuius præiudicium restitutionem petit; *l. 2. C. vbi & apud quem cognit. restit. in integr. &c. & ibi Bart. & DD.* Speciale est in ecclesia & personis ecclesiasticis, quod possint etiam in bonis patrimonialibus petere restitutionem

in integrum, coram iudice ecclesiastico, aduersus contractum cum quocunque etiam laico initum, & præscriptionem inductam ex statuto seu consuetudine laicorum, *c. pen. de reb. eccl. alien. vel non. Pan. in c. 1. n. 18. & in c. constitutus in 1. not. hoc tit. Couar. var. resol. lib. 1. c. 4. n. 2. & seqq.* Datur restitutio ꝑ minori ꝑ viginti quinque annis toto tempore minoris ætatis, quod spectatur à momento in momentum & læsio contingat vltimo momento vigesimi quinti anni, si aatus sit biselexto, siue priore siue posteriore die, duo dies computantur pro vno, *l. 3. §. minore ff. de minor. &c.* momento completo olim habebat vtilem annum, hodie quadriennium continuum, quod incipit currere ex quo vigesimi sexti anni dies illuxerit, *l. fin. C. de temp. in integr. restit.* & si forte ꝑ beneficio principis ætatis veniam fuerit consecutus, quæ perraro indulgetur, *l. demque ff. hoc tit. l. 2. C. de his qui veniam at at. impetran.* non à data rescripti, sed ex eo die, quo huiusmodi indulgentia in iudicio competentis fuerit intimata, eique administratio propriæ rei permilla, ita tamen vt nunquam minoribus viginti quinque annis constitutis de ijs, quæ ante impetratam veniam ætatis gesserunt, auxilium restitutionis in integrum denegetur, *l. ea quæ C. de temp. in integr. restit. & ibi Bald.* Aduersus gesta ꝑ post completum trigessimum quintum annum, aut postquam administratio ipsi fuit decreta, etiam si lædatur, non habet restitutionem in integrum, *l. 1. vers. apparet ff. de minor. &c. l. 1. C. de his qui ven. at at. impet.* aut si maior factus approbauerit, tacite vel expresse quod minor gesserat; *l. 1. & 2. C. si ma. fact. rat. hab.* nisi calliditate aduersarij, negotium sit protractum, vt maiore eo facto perficeretur, aut maior factus fuerit quædã executiue & ex necessaria ꝑ consequentia, seu sequela actus gesti in minore ætate,

ætate, videlicet minor se immiscuit hæreditati paternæ maioriq; factus exegit aliquid à debitoribus paternis, minor vendidit, maior factus tradidit, quibus casibus si desiderat, in integrum est restituendus inspecto initio, *l. denique §. si quis cum minore ff. de minor. 25. annis & ibi Bart. post gloss.* quod si actus à maiore gestus non veniat executiue aut non habeat necessariam consequentiam ad actus factos, in minori ætate, cessat restitutio. Vnde minor contra quem, postquam maior est factus, conclusum fuit in causa, & lata fuit sententia petens restitutionem aduersus ipsam sententiam, non auditur, quando omnia acta iudicialia in minore ætate sunt perfecte & solemniter facta, nam licet sententiam ferri habeat necessariam consequentiam, ad litem motam, *l. de qua re ff. de iud. tamē talimodo ferri, non habet necessariam consequentiam ad initium litis motæ; vnde ex solo actu sententiæ fuit deceptus, & non ex consequentia primi actus, nam iudicia requirunt tractum temporis, & non possunt retrahi ad momentum temporis; secus si peteret restitutionem aduersus sententiã, tanquam male latam, ex defectu libelli, vel ex defectu probationis, quam omiserat, in minori ætate; quo casu sententia habeat necessariam consequentiam ad illum actum, quia iudex sic facere debuisset, *Bart. in d. §. si quis cum minore & ibidem Bald. & DD. commutauer.* Ex t̄ quibus constat, quod minor restitutionem petens, duo debet probare, primo, quod esset prior tempore contractus, vel sententiæ latæ; secundo quod læsus sit, *l. verum §. sciendum l. ait prator §. non solum ff. de minor. l. si minorem & ibi gloss. fin. iuncta l. minoribus C. de integ. restit. minor. c. constitutus hoc tit. l. nam. postea §. si minor ff. de iur. iur. Myns. obs. 16. cent. 4. vellucrum captandum dolo aduersarij vel sua facilitate neglexerit, d. l. ait**

*prator §. fin. & l. seq. Pan in d. cap. constitutus nu. 5. aut litibus & tumptibus se implicuerit, l. minoribus la. 1. l. quod si minor §. 1. l. non omnia ff. de minor. & c. Fallit in t̄ mutuo, in quo deceptus præsumitur, nisi probetur locupletior, in odium feneratorum, l. 1. & 2. C. si aduersus cred. Fallit secundo, in minore petente restitutionem in integrum contra appellationem à se omisam qui nõ tenetur aliud probare quam quod sit minor, satis enim læsus censetur qui non prouocauerit, *Myns. obs. 17. cent. 4. Datur quoque restitutio ecclesiæ, quæ vititur t̄ iure minoris facti maioris, intra quadriennium continuum à tempore læsionis, clem. 1. & ibi gloss. in verbo iure minoris hoc tit. c. 1. eodem in 6. vel à tempore emanatæ confessionis iudicialis, si aduersus confessionem petatur restitutio computandum, cap. 2. hoc tit. in 6. ac t̄ etiam reipublicæ, l. reipublicam C. de iure reip. lib. xi. l. reipublica C. quib. ex caus. maior. ciuitati, castro, villæ, l. si hæres iussus §. vicus & ibi las. num. 2. 3. & seqq. & DD. ff. de legat. 1. *Gail. obs. 62. lib. 2. quamuis loco priuatorum sunt, l. eum quis sine ff. de verb. signif. item maiori, dummodo t̄ iusta causa restitutionis probetur, l. 1. ff. ex quib. caus. maior & c. Pan. in c. ex literis num. 5. & 7. hoc tit. etiam in causa fauorabili, ac matrimoniali, c. ex literis hoc tit. l. 2. C. ex quib. caus. maior. & c. §. si quis agens. Inst. de action. Negligentia procuratoris in non appellando, non præbet iustam causam restitutionis, cum imputandum sit principali, qui debuit diligentiore procuratorem eligere, *Bald. in auth. sed hodie num. 3. C. de appell. qui distinguit an procurator sit soluendo vel non Pan. in c. cum venissent num. 17. & 20. de rest. in integ. late Afflic. decis. 344. & ibi Vrsil. limitat tribus modis Quine. mandos. in foro commiss. 32. restit. ad prosecut. app. in verbo causam appellationis vers. contrarium dicens semper dari restituit, in matrimonial.****

14 *nia. & caus. benefic. quia in istis non cadit affirmatio.* Danda restitutio est ꝑ minori, & ijs, qui iure communi restituuntur in omni gesto, *l. 1. vers. prator edicū & l. ait prator in princ. ff. de minor. Bart. in l. fin. sub n. 5. vers. aduerte C. in quibus causis in integr. restit. non est necess.* (si nihil cum minore gestum est, licet læsus sit, non est locus restitutioni) *l. verum §. sciendum ff. de minor. & c. l. non videtur & ibi gloss. 1. C. de in integ. restit. minor. & c. Bart. in l. xv. cum filius familiaris §. in hac stipulatione num. 2. ff. de verb. oblig. Casar. decis. 1. n. 5. & 6. hoc tit. siue contractum ꝑ sit, siue quid aliud contigerit, sed*

15 *et si ei pecunia à debitore paterno, vel proprio soluta sit, & hanc perdidit, aut fideiussorio nomine se aut rem suam obligauit, vel se maiorem affirmauerit, tot. tit. C. si minor se maiorem dix. Myns. obs. 20. cent. 4. Pinguis est priuilegium ecclesiæ, in restitutione aduersus contractum, quam minoris, quia si minor iurauit non contrauenire, non restituitur, auct. sacrament. apuberum C. si aduers. vend. si autem Prælatus iurat non contrauenire in contractu damnofo ecclesiæ, sic iurando deierauit, & ecclesia eodem petente, vel alio restituitur, c. quod quis 35. quest. 9. cap. si quis de rebus eccles. non alien. c. sicut. c. intellecto de iureiur. c. cum venissent de Instit. In beneficialibus*

16 *ꝑ minori non datur restitutio, si res non sit integra, quia beneficium sit collatum alteri, si ipse agat de lucro, cap. ex parte de rest. spoliat. & ibi Pan. num. 14. & 15. Put. decis. 5. de restit. in integr. Put. decis. 9. lib. 3. Garc. de benef. parte xj. cap. 3. §. 1. num. 60. & 61. stante læsione, re integra, Put. decis. 3. de rest. in integ. Pau. in d. c. ex parte num. 14. & seqq. de restit. spoliat. & re non integra, minori datur restitutio ad beneficium resignatum, etiam alteri collatum, si ex hoc lædatur, absque noua collatione: gloss. in d. l. ait prator in verb. quid aliud Pan. in d. cap. ex parte num. 14. post gloss. de restit.*

spoliat. Put. decisione 427. lib. 1. Couar. var. resolu. lib. 1. cap. 6. per tot. non tamen aduersus omissionem publicationem resignationis beneficii: quia non facta publicatione, ex actu resignationis, nihil illi fuit acquisitum. Put. decis. 443. lib. 1. Achil. decis. 10. hoc tit. l. ait prator, & ibi gloss. in verb. quid aliud ff. de minor. Pan. in cap. ex parte num. 14. de restit. spoliat. Sed & ꝑ iniudiciis minori lubuenitur, si dum agit, siue dum conuenitur, captus sit, d. l. ait prator in princ. & §. non solum, tam in petitorio, quam in possessorio iudicio manutentionis, gloss. 4. in l. vnica C. si de mom. possess. & ibi Bal. num. 9. & DD. Casar. decis. 2. hoc tit. ac recuperandæ siue in spolio, Ioan. And. in cap. 1. num. 2. hoc tit. in 6. & ibi Anchar. num. 4. Gemin. nu. 6. Franc. n. 4. prope finem, & quando ex aliquibus signis, Ripa in c. sape de rest. spoliat. num. 2. enume. at 12. posset videri, quod per possessionem inferretur enormissimum damnum; Achil. decis. hoc tit. Ripa in c. quod sape sub num. 3. de restit. spoliat. Curt. in c. admonendi numer. 203. ff. de iureiur. maiori veto in possessorio non datur restitutio, Casar. decis. 16. num. 14. de prob. Put. decis. 34. & seq. lib. 1. gloss. in l. vnica in verb. reformationem, C. si de mom. poss. & ibi DD. Franc. in c. 1. num. 4. de in integr. restit. in 6. nisi ob instrumentum de nouo repertum. Casar. decis. 2. num. 3. hoc tit. per l. 1. ff. ex quibus caus. maior. Minor restituitur, si quasi contumax condemnatus sit, l. minor 1. ff. de min. 25. annis. aduersus negligentiam procuratoris, cap. 2. hoc tit. ac post publicatas attestaciones, docto summarie, quod habet nouas probationes, aduersus necessariam probationem omissionem, & super articulis antiquis prius probatis, licet minus sufficienter, l. minor viginti quinque 2. ff. de minor. & ibi DD. Eodem iure vitur ecclesia, cap. coram hoc tit. nedum contra priuatum, sed etiam contra aliam ecclesiam, c. auditis hoc tit. & ibi Pan. nu. 26. post Inno. & Can.

18 & *Can. Achil. decis. 9. hoc tit.* Sed et si hæreditatem minor adit, minus lucrosam, succurritur ei, ut se possit abstinere; idem est, in qualibet alia successione, plane qui post aditam hæreditatem restituitur, debet præstare, si quid ex hæreditate in rem eius peruenit, nec perit per imbecillitatem ætatis, *d. l. ait prator §. sed et si hæreditatem §. seq. ff. hoc tit. §. extraneis Inst. de hered. qual. & different.*

19 Nec non ꝑ in lucro omisso, si in optionis legato deceptus sit, dum eligit deteriorem; vel duas res alternatiue promiserit & pretiosiorrem dederit, si res eius venierit, & existat, qui plus liceatur: *d. l. ait prator §. fin. & l. seq. ff. de minorib. c. constitutus hoc tit.* Item restituitur minor ꝑ aduersus sententiam interlocutoriam ac definitiuam præsidis Præfecto Prætorio Imperatoris & Pontificis præmissa cognitione læsionis interdum plena interdum tummaria, *l. cum & minores l. fin. si aduersus rem, l. d. Myns. gloss. 21 cent. 4.* contra res bis

21 ꝑ iudicatas in consistorio principis, ac sententiam summi Pontificis, *cap. cum ex litteris hoc tit.* Sufficitque qualiscunque iniustitia etiam non notoria, ad retrahendam sententiam etiam quæ transiit in iudicatum in supremis tribunalibus; *c. inter de re iud. l. plane vers. sed benignius ff. de petit. hered. Guid. Papa decis. 368. Cas. decis. 10. num. 12. de sent. & re iud. Rot. diuers. decis. 351. num. 5. part. 1. Card. Seraph. 251. Greg. xv. decis. 459. & ibi annot.* item quando constat de bono iure ex nouiter deductis, *Capit. q. decis. 94. part. 3. cap. cum olim de sent. & re iud.* In danda minori restitutione

22 aduersus tres ꝑ conformes; Rota variè processit, & alias secuta fuit opinionem Bald. & Alex. negatiuam, ne tres sententiæ magno dpendio obtentæ sint ludribo, aliquando secuta est opinionem Salyc. affirmatiuam, quando vel ex nouis vel antiquis probationibus aliquid apparet, quod excludit præ-

Summa in Decretales,

sumptionem calumniæ, *Cassad. decis. 1. & Casar. decis. 1. hoc tit. Cou. pract. quest. lib. 1. cap. 25. num. 7. Myns. obs. 84. cent. 3.* Sed quando agitur de reuocandis sententiis rotalibus executioni demandatis, & per plures annos obseruatis, requiritur probatio notoriæ iniustitiæ, quæ nullo velamine offuscari & nulla exculpatione celari possit, *Fel. in c. inter ceteras sub num. 4. vers. sexta declaratio & num. 5. & seqq. de re iud. Dec. in c. quoniam contra nu. 151. & seqq. de prob. Greg. xv. decis. 501. num. 1.* Non solum ꝑ autem minoribus, verum hæredibus, & cæteris successoribus vniuersalibus minorum datur in integrum restitutio, etiam si sint ipsi maiores, *l. non solum ff. de in integr. restit. l. minor autem §. fin. cum l. seq. ff. de minor. & c. Myns. obs. 19. cent. 4.* Ac patri, qui occupat peculium profectitium iure patriæ potestatis, *l. denique §. Pomponius ff. de minor.* Semper fit restitutio contra illum ꝑ cum quo gestum, *24* contractum ve est eiusque hæredem, in subsidium contra tertium, apud quem res peruenit, si sciuit rem istam gestam esse cum minore, vel cognitione prætoriam, vel rescissa alienatione, dato in rem iudicio, si ignorauit, & prior emptor non est soluendo, æquius est minori succurri, etiam aduersus ignorantem, quamuis bona fide emptor est, sed ubi restitutio datur, posterior emptor reuertit ad auctorem suum poterit; quia plures quoque personas si emptio ambulauerit, idem iuris est, *l. in causa cognitione la. 1. §. fin. cum 2. l. seqq. ff. de minor. ijs citatis & causa cognita, d. l. in causa la. 1. §. causal. 3. ff. de integr. restit. l. etiam si §. fin. ff. de minor.* Si nulla alia actio superest, nam si mero ꝑ iure quis munitus sit, *25* non debet ei tribui hoc extraordinarium auxilium, *l. in causa la. 2. in princ. & §. 1. ff. de minor.* Fallit ꝑ in conditione indebiti, vel sine *26* causa, quæ restitutionem non impediunt, *d. l. in causa la. 2. §. 1. secundum vnā lecturam,* Item

Cc

cu-

cumulatio nullitatis & restitutionis in integrum, *cap. constitutus hoc tit. Myns. obs. 25. cent. 2.* Ac rei vindicationis & restitutionis in integrum permittitur, *Myns. obs. 25. cent. 2. Guido Papa q. 143.* Fallit & in actione de dolo, quæ non competit ei cui datur restitutio in integrum, *Bart. in l. 1. §. idem Pomponius refert ff. de dolo.* Quod si minor omisso auxilio ordinario, quod paratum habet contra curatores, & administratores suos idoneos constitutos, petat restitutionem in integrum, contra possessorem rerum suarum alienatarum, tenetur ei præstare omnes expensas utiles & necessarias, quas bona fide emptor fecisse approbauerit, *l. intra utile §. si ff. de minor. & c.* Datur quadriennium ꝛ continuam ad interponendam contestationem litemque finiendam, ex quocunque capite restitutio postuletur: (licet *Bart. in l. ab hostibus §. sed quod simpliciter num. 12.* distinguat, an restitutio petatur aduersus contractum, vel aduersus læsionem ex maiori tempore quadriennio contingentem, an vero aduersus læsionem minoris temporis, & hoc casu dicat restitutionem petendam, intra tantum tempus, quantum est illud, in quo fuit læsus) de quo minor ætas, iusta absentia, & omne impedimentum legitimum excipitur etiam ex iusto metu, vel alias ex culpa, vel facto iudicis, vel aduersarij forsitan appellantis ab aliqua interlocutoria, vel alias proueniens; *l. fin. C. de temp. in integr. restit. & c. Clem. 1. & ibi gloss. in verbo finiri hoc tit. l. intra utile ff. de minor. & c. Cassad. decis. 2. hoc tit. Myns. obs. 51. cent. 1. dicens superscript. dogma in Camera Imp. non seruari, & tempus instantiæ causæ nullitatis, licet in ea succubuerit, qui instat pro restitutione, arg. l. contra maiores C. de inoff. testam. & ibi gloss. fin. & DD. Achill. decis. 1. hoc tit. ut eurentur circuitus, & ne petatur restitutio aduersus restitutionem. Ideo iudex, antequam*

declaret instantiã, & causam restitutionis in integrum ex lapsu ꝛ quadriennij, peremp- 28
tam; debet præmittere cognitionem quia subductio impedimento requirit inquisitionem facti, *l. 1. ff. de diuers. & temporal. prescript. l. 3. §. si ad diem ff. de re milit. faciunt not. per Bald. in l. eos 1. num. 7. C. de appell. Franc. in c. ex ratione num. 101. de appell. Sententia, post quadriennium elapsum, lata pro actore est ipso iure nulla, d. l. fin. C. de temp. in integr. restit. & ibi Bald. num. 3. & DD. gloss. in Clem. 1. in verb. finiri & ibi DD. hoc tit. arg. Clem. sunt appellationem & Clem. si appellatione de appell. Quadriennium autem incipit currere ꝛ à die læ- 29
sionis, ut dictum est, *Clem. 1. hoc tit.* & pro varietate subiecti, varie currit: minori currit à principio vigesimi sexti anni ætatis suæ, ut dictum est: maiori lapsu tempore absentia currit, post reuersionem & postquam composuit sarcinulas: *l. ab hostibus §. fin. & ibi gl. mag. & DD. ff. ex quib. caus. maior.* Si ecclesia non probauit, in peremptorio, currit à fine termini, & non à die sententiæ; quia finito termino peremptorij completa fuit læsio: *c. 2. & 3. gloss. in cl. I. in verbo à tempore hoc tit.* Ad petendam restitutionem ad appellandum, currit à lapsu decem dierum: aduersus sententiam à die sententiæ: aduersus lapsum fatalium, ubi fatali sunt lapsa, aduersus contractum à die contractus: *c. 1. hoc tit. in 6. & ibi Ioan. And. sub num. 4. & Franc. sub n. 2. in 3. not.* Aduersus confessionem ab ipsius confessionis tempore: *c. 2. hoc tit. in 6.* Post quadriennium lapsum non datur restitutio: maiori etiam ex noua causa, *Achill. decis. 8. hoc tit. attestans ita seruari in Rota ut si aliquis litium finis, neque etiam ecclesiæ vel minori, c. 1. resp. hoc tit. in 6. & ibi glo. in verbo admittenda, nisi præuarcationis aut fraudis manifestæ probeatur commentum, aut alia rationabilis causa subsit, d. c. 1. §. nisi hoc tit. in 6.* quibus casibus*

casibus minor & ecclesia restituntur post quadriennium, *Franc. in d. 1. num. 3. l. meminerint. vers. fin. autem C. unde vi & ibi gl. fin. & DD.* non beneficiatus, *Card. in clem. 1. in 6. quest. hoc tit. Put. 59. & decis. 60. lib. 1. & decis. 279. n. 5. lib. 3.* etiamsi constaret de bono iure beneficiati, *Put. decis. 370. lib. 2. per cap. 1. in fine hoc tit. in 6.* Dilatio ꝑ probatoria, quæ intra metas restitutionis valet arctari, actori & reo tribuitur, quod si intra eas angustari nequeat, quippe si in confinio quadriennij petatur, & eius terminus prorogabit, denegatur actori, propter eius negligentiam; in eius enim arbitrio fuerat, tunc inferre litigium, cum petita dilationis mora, superstitite quadriennio, posset includi: reo ex iusta causa conceditur, etiamsi sese ultra quadriennij definitionem proferat; quia nequaquam steterat in eius potestate, quando litigio pulsaretur, *l. petende C. de temp. in integ. restit.* Etenim potest iudex, ex causa, tempus fatale restitutionis in integrum, & appellacionis, propter necessariam dilationem prorogare; quod perempta instantia, pereat tam instantia quam causa, licet non possit de iure civili, tempus instantiæ causæ principalis prorogare, *l. properandum per totum & s. fin. C. de iud.* Quia in prima instantia causæ principalis, perempta instantia, remanet salua causa, ut possit eam de nouo inchoare, *Barr. in d. l. petenda n. 3.* Dilatione à reo impetrata actor in requirendis probationibus uti minime prohibetur, *d. l. petenda.* Quod si nulla actoris negligentia redargui possit, qui dedit libellum circa principium quadriennij, & diu per reum fuit disputatum super libello, & legitimatione personæ, seu constituti procuratoris, quod modicum ex quadriennio superest ad probationes faciendas, actori dabitur dilatio, quæ quadriennij dimensionem excedat, quia cum cessat ratio negli-

gentiæ, cessat lex, *Barr. in d. l. petenda num. 3.* Si pronunciatum fuerit libellum fuisse aptum seu mandatum sufficiens; secus si pronunciatum fuerit, super ineptitudine libelli, *l. accusaturus ff. de adul. l. quod si nolit. §. si mancipium ff. de edil. edict. l. si pater C. ne de stat. def. Bald. in auct. ei qui appellat num. 2. C. de temp. appell. aut mandatum non sufficere, c. Nicolao de appell. l. si procuratorem §. si tutorus ff. mand. l. 2. §. si mater ff. ad SC. Tertull. & c. Bald. in d. auct. ei qui appellat. sub n. 2. vers. quarto si appellans misit & c.* Restitutio ꝑ minori concessa, non prodest eius fideiussori, nisi minor dolo aduersarij fuerit circumscriptus, *l. 1. & 2. C. de fideiuss. min. & data minori fideiussori aut mandatori non liberat reum principalem: l. minor se in id ff. de minor. & c. concessa filiofamilias minori non prodest eius patri, proinde si iussu patris obligatus sit, pater poterit in solidum conueniri; filius autem auxilium restitutionis impetrare debet, si ipse conueniatur, si sine iussu patris contraxit, & captus est, siquidem pater de peculio conueniatur, filius non est restituendus, si filius conueniatur, poterit restitui siue principaliter siue fideiussorio nomine sit obligatus, nam licet inter sit filij, peculium habere, magis tamen interest patris, qui potest ad libitum peculium reuocare, quam filij *l. denique §. sed vtrum ff. de minor. & c. & ibi gloss. & DD.* filiafamilias in dote capta, dum consentit patri, non statim dotem stipulanti quam dedit, vel adhibenti aliqui, qui dotem stipularetur, restituenda est, quoniam dos ipsius filix proprium patrimonium est, *d. l. denique §. ergo etiam.* Minori ꝑ non datur restitutio propter minimam rem, vel summam, si maiori rei, vel summæ præiudicetur: *l. suo ff. de restit. in integr.* Quando mandato maioris res eius administravit, cum eo modo potius maiori contuleretur, cuius damno res sit*

cessura: l. cum mandato ff. de minor. Quando
 damnum prouenit ab euentu, l. verum § sci-
 endum ff. de minor. in rebus fortuitis casibus
 subiectis, nisi aut sordes æuo evidens gratia
 tutorum vel curatorum doceatur: l. celsi sine
 in princ. vers. & districte ff. de minor. & c. Aduer-
 sus contractum iuratum etiam si non fuerit
 eertioratus, DD. in auth. sacramenta puerum
 C. si aduersus vendit. Can. in cap. cum contingat de
 iureiur. Gail. obs. 41. lib. 2. Sed arguere poterit
 contractum huiusmodi nullitatis ob defe-
 ctum solemnitarum: c. cum dilecta § fin. de re-
 script. c. venerabili de offic. de leg. l. cum si §. si præ-
 tor ff. de transact. Gail. obser. 63. lib. 2. Aut do-
 lum verum, l. si ex causis §. nunc videndum ff. de
 minor. & c. vel præsumptum in futurum; l.
 auxilium 3. resp. ff. de minor. Secus in dolo præ-
 sumpto in præteritum vt non præsumatur:
 l. vbi ff. de edendo Bart. in d. l. auxilium numer. 1. &
 2. & ibi DD. omillas obiectiones contra te-
 stes, Bald. in d. l. auxilium ante num. 1. ff. de minor.
 Aut omilla interrogatoria: Clem. non potest &
 ibi glossa in verbo grauiora de procur. Cap. Tholos.
 quest. 53. omillas exceptiones declinatorias
 iudicii: Innoc. in c. coram in verbo interlocuim hoc
 titul. Archid. in c. religiosum in gloss. final. 87. dist.
 Vt testes pro aduersario examinati contra-
 rium deponant, Caesar. decis. 1. num. 9. & seqq.
 hoc tit. per infra alleganda. Quia statut primo
 dicto: c. cum in tua & ibi Pan. sub numer. 9. vers.
 aut ex interuallo Felin. nume. 4. vers. secunda con-
 clusio de testib. Rot. decis. 19. de testib. nou. Quan-
 do obligatio habet originem contra maio-
 rem, & cum minore nihil est gestum: l. E-
 milius ff. de minor. & c. l. apud Luhanum ff. ex qui-
 bus causis 17. poss. ff. eatur. l. eum filiusfam. §. in
 sac. & ibi glossa in verbo stetisse & Bart. num. 2. &
 3. ff. de verb. oblig. In executionibus siue prole-
 cutionibus pœnarum contra alios: l. auxilium
 ff. de minor. & c. in delictis dolo, secus si culpa,
 à se commissis, quando est doli capax, §.

pen. Instit. de oblig. qua ex delict. nasc. & c. l. 1. C. si
 aduersus delictum l. si quis te reum & ibi post glos.
 DD. C. ad leg. Corn. de Sicar. nisi quatenus in-
 terdum miseratio ætatis ad medio crem
 pœnam iudicem perduxerit: d. l. auxilium §.
 in delictis l. si ex causa §. nunc videndum ff. de mi-
 nor. Aut si eum ex damno dato confiteri pos-
 sit, ne dupli teneatur, maluit negare in hoc
 solum restitatur vt pro confesso habeatur,
 & si potuit pro furto damnum decidere,
 magis quam actionem dupli vel quadrupli
 pati, ei subueniatur, vt habeatur pro trans-
 acto. d. l. si ex causa §. sed si. Denique non fit
 ætatis excusatio aduersus præcepta legum
 ei, qui dum leges inuocat, contra eas com-
 mittit, l. auxilium in fine ff. de minor. & c. & ibi
 post gl. fin. DD. facit c. bon. memor. el. 1. circa finem
 principii de elect. cap. quia frustra de elect.

In danda vel deneganda restitutione ¶ 33
 aduersus vfucapionem, & præscriptiones
 seruandæ sunt infra scriptæ regulæ, Quædã
 currunt contra minorem, sine ope restitu-
 tionis vt 60. dierum, in quibus iure mariti, si-
 ne calumnia, vxorem ad alterius potest accu-
 sare: anni in actione iniuriarum: l. auxilium in
 princ. ff. de minor. & c. quinquennii, quod obij-
 citur minori ad tuendum statum defuncti: l.
 si mater tua C. ne de stat. defuncti & c. l. non est ff.
 eo em nõ numeratæ dotis, Auth. si minor & ibi
 gl. mag. in verbo heredi maiori in fine C. de temp. in
 integr. restit. Quædam ipso iure veteri & no-
 uo non currunt minori, vt quinquennii ad
 proponendam querelam inofficiosi testa-
 menti. l. 2. C. in quibus caus. in integrum restit non
 est necessaria. legitimi temporis ad petendam
 restitutionem in integrum ex persona de-
 functi, cui minor successit: l. interdum ff. de mi-
 nor. & c. quinquennii vel longi temporis, ad
 inducendam confirmationem alienationis
 titulo oneroso vel lucratio immobilium
 minoris sine decreto iudicis, quod minori
 etiam

etiam hæredi maioris non currit, nisi post completum vigesimum quintum annum, l. fin. C. si maior factus alien. fac. sine decreto rat. hab. & ibi gloss. fin. & DD. Quædam vero per iura vetera currebant contra minores; per in integrum autem restitutionem, eis subueniebant, quæ hodie, siue brevis, siue longi temporis, si incipiunt contra minores, minoribus ipso iure non currunt; melius enim est intacta eorum iura seruare, quam post vulneratam causam remedium quaerere: l. fin. C. in quib. caus. in integr. restit. non est necess. ideo exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi, per minores toto tempore ætatis, & post vsque ad biennium. Cum enim incipiat currere post vigesimum quintum annum completum, lætio non pertinet ad ætatis beneficium siue quadriennium, quod datur post perfectam ætatem, l. doli mali §. diuersum el. 2. ff. de nouat. tempora quoque quæ dantur ad petendam bonorum possessionem hodie ipso iure non currunt minoribus, Bart. in l. fin. C. in quib. caus. in integr. restit. non est necess. num. 12. Fallit hæc regula in præscriptionibus siue dilationibus, quæ currunt minori sed restituitur vt in tempore instanti, l. propter an. lum §. fin. C. de iud. Pan. in c. fin. n. 3. hoc tu. appellationis interponendæ l. r. C. si sepius in integr. rest. post. & prosequendæ, l. fin. C. si aduersus rem iud. & ibi gloss. fin. & Bart. in omnibus dilationibus datis à iudice, l. & si sine §. pen. & fin. ff. de minor. &c. in tempore conficiendi inuentarii, §. pupillus auct. de hæred. & falcid. Fallit secundo vbi olim dabatur restitutio non simpliciter, seu cum quodam ordine in defectum tutoris, curatoris, procuratoris, quæ etiam hodie currunt ipso iure, Bald. in d. l. fin. post. num. 4. C. in quib. caus. in integr. & c. l. intra viile §. vendentibus & l. cum mandato §. fin. autem ff. de minor. Si vero incipiat contra maiores, currunt minoribus &

si complentur contra illos restituuntur; gl. in l. vnica C. si aduers. vsucapionem l. si fundum ff. de fund. dat. tum quia in præscriptionibus spectamus initium. l. iusto §. si possessionis ff. de vsucap. tum quia per eas à minoribus auferatur dominium; ipsi enim videntur alienare, & transferre in eum cum quo gestum contractumue fuit, l. alienationis ff. de verb. signif. aut contra minores inducitur obligatio, vt in exceptione non numeratæ pecuniæ, quando biennium completur in persona minoris, l. si intra C. de non numer. pecun. & ibi gloss. & probato cursu præscriptionis præsumitur læsus, Bart. in d. l. final. num. 8. in fine & n. 9. C. in quib. caus. in integr. & c. licet Bald. ibidem n. 7. aliter sentiat quem vide, Idem obtinet in præscriptione inducta † ex vltimis voluntatibus, Bart. in l. fin. num. 13. C. in quib. caus. in integr. restit. & conuentionali, vt si cum minore aliquid geratur, ex quo læditur, quia ipse interpellatur, competit sibi restitutio, l. cum filius §. in hac & ibi Bart. & DD. de verb. oblig. si cum minore nihil geritur, quia defunctus dedit creditori potestatem vendendi, post annum, & ipse vendidit ex potestate habita à defuncto absque aliquo facto vel gesto cum minore, cessat restitutio, l. amilius ff. de minor. & c. l. 2. C. si aduers. vendit. pign. & ibi gloss. & DD. Bart. & Bald. in d. l. fin. C. in quibus caus. restit. in integr. non est necessaria. ex edito de minoribus; sed peti poterit ex clausula generali, si qua mihi iusta causa videbitur posita, in l. 1. §. fin. ff. ex quib. caus. maiores, & c. allegando se ignorasse pactum factum, cum defuncto, glossa in l. cum filius. §. in hac ff. de verborum oblig. Dyn. in c. si quis in ius de reg. iur. in 6. Bart. in l. amilius numer. 5. ff. de minor. 25. annis. Præscriptio statutaria siue consuetudinaria, quæ auferit minoribus, quod sibi iam quaesitum est, ipso iure non currit minoribus, quia † statuta recipiunt interpretationem restri-

Etiam, ne quis indebite damnum patiatur, l. 2. C. de noxal. l. Cesar. ff. de public. l. adigere §. quamuis de iurepat. quæ vero excludit à lucro caprando, videlicet vt liceat proximiori rem venditam extraneo intra certum tempus recuperare, oblato pretio currit, contra minores, sed contra eam datur restitutio; quia statuta non recipiunt interpretationem restrictiuam vt quis lucretur. cap. constitutus hoc tit. & ibi Pan. num. 5. & 6. & Can. Bart. in l. fin. num. 14. & seqq. C. in quib. caus. in integr. restit. non est necess. l. ait prator. §. fin. & l. seq. ff. de minor. & c.

36 Præscriptiones longissimi temporis triginta aut quadraginta annorum, in suo statu remanent, & currunt contra minorem, excepta pupillari ætate, in qua interim dormiunt: l. sicut C. de præscript. 30. vel 40. annorum gl. fin. in d. l. fin. C. de temp. in integr. restit. si maior est pupillo, & præscriptio triginta annorum capit contra eum, & finitur cum eo, tunc currit sine spe restitutionis; quia excedit ætatem viginti quinque annorum, & quadriennium quod datur ad petendam restitutionem; si vero capit cum maiore, vel cum minore, & finitur cum minore, tunc currit, licet detur restitutio. d. l. sicut Bart. in d. l. fin. num. 21. C. in quib. caus. restit. in integr. non est necess. Eff. etus restitutionis ¶ in integrum varius est secundum subiectam materiam, in restitutione aduersus sententiam, perinde est ac si sententia lata non esset: aduersus omittam appellationem, salua manet sententia, sed tenetur restitutus appellare intra decem dies, non enim per restitutionem datur plus temporis, quam id in quo læsus fuit, l. interdum §. plane ff. de minor. Clem. 1. hoc tit. & prosequi appellationem intra terminum iuris, & dicitur prima appellatio: l. 1. & ibi gloss. fin. C. si sepius in integr. restit. postul. Ioan. Andr. in cap. fin. in 7. quæst. h. t. & ibi Pan. sub n. 5. vers. quando restituitur ad appellandum & c. aduersus lapsum fatalium restitutus tenetur

protogare fatalia, vel iuxta stylum Rotæ sufficit diligens instantia, petendo præfigi terminum, & procedi iuxta formam commissionis, quia de stylo Rota non solet præfigere terminum, ne videatur restituere, sed prius cognoscit de bono iure, & postea non alias pronunciando super restitutione, vel non restitutione, si præcedens sententia est iusta, eam exequitur, sin minus eam reuocat, Caf. decis. 3. sub num. 5. vers. dubium & numer. 12. & seqq. hoc titul. Cesar. decis. 4. de appell. Semper ¶ autem expensæ solui debent ab eo qui petit restitutionem, etiam ab ecclesia, & collegio petente se restitui in integrum aduersus aliam ecclesiam. Achil. decisione 14. dere iud. auth. qui rem & ibi Det. & DD. de sacros. eccles. Restitutio ¶ postulata impedit executionem sententiæ latæ, leg. vnica C. in integr. restit. post ne quid nou. fiat & ibi glossa final. Cassad. decis. 13. de rescriptis quia effectus eius suspenditur per restitutionem in integrum, ac procedi debet, ac si omnia essent integra, l. vnica C. in integr. restit. post ne quid nou. fiat. cap. suscitata & ibi glossa in verbo pensata & Can. de rest. in integr. Rota diuers. decis. 350. nu. 1. part. 1. Fallit ¶ quando ex pluribus præsumptionibus in petente restitutionem, arguitur excogitata malitia, tunc enim fit executio sententiæ, cautione idonea recepta quod si petens restitutionem in causa ipsa prævaluerit, vniuersa quæ medio tempore occasione sententiæ ipsius, is pro quo lata fuit, perceperit, ipsi restituet: cap. suscitata & ibi glossa final. & Can. Mynsingerus obseruat. 84. centur. 1. de stylo restitutio ¶ non retardat executionem, primo loco petitam; secus si causa restitutionis fuerit commissæ ante petitam executionem, Paul. de Castro in auth. que suppliatio sub num. tertio, & c. vel die melius aut incipit ab executione C. de precibus Imper. offer. Rip. in l. 4. §. condemnatum num. 30. ff. de re iud. Cesar.

Casar decis. 1. numero 14. hoc tit. & decisione 4. num. quarto de caus. possess. & propriet. quia tunc debet procedi, ac si omnia essent integra, d. l. vnica C. in integr. rest. post ne quid noui fi. & possessor poterit petere & obtinere manutentionem, Casar. decisione 4. numer. 4. de caus. possess. & propriet. toto tit. C. in integr. restit. postul.

42 *ne quid noui fiat. Restitutio concessa ¶ prout de iure retardat executionem donec cognoscatur, an sit danda restitutio, l. 4. §. condemnatum & ibi Bartol. numero tertio in fine ff. de re iud. Rota decisio 5. de appell. in nou. in dubio Pur. decisio 446. lib. 2. etiam si requirat altiorē indaginem, l. 4. §. condemnatum & ibi lafon numero 26. attestans de communi & DD. ff. de re iud. sed si sit præfixus terminus per commissionem, & non sit doctum de causa restitutionis, fit executio: Pur. d. decisio. 446. in secundo dubio libro secundo. licet rei iudicæ, quando de ea clare constat, non præiudicat commissio causæ in Rota cum clausula prout de iure. l. final. C. qua sentent. rese. non poss. cap. exhibita de arbit. l. causas vel lites & ibi late lafon num. sexto & seqq. C. de transact. Greg. xv. decisio 492. numero 4. Restitutio ¶ semel concessa iterum conceditur vt minor hæreditatem adiuit, probata læsione restituitur, vt ipsam repudiet: iterum aliqua pecunia hæreditaria apparet nunc, quæ præcedenti tempore latebat, & sic probatur læsus, quia repudiauerit, iterum restituetur vt adire possit. l. & si sine §. restitutus & ibi glossa ff. de minor. Semel ¶ denegata siue contra contractum siue contra sententiam, Ioan. Andr. in c. fin. in tertia questione numero 16. hoc tit. ac etiam in beneficialibus, Pur. decisio 279. sub numero 2. vers. tamen ex alia ratione & c. & num. seqq. lib. 3. per l. 1. & 2. C. si sapius in integr. restit. postul. non conceditur maiori, Achil. decisio 8. hoc tit. per l. 1. & 2. C. si sapius in integr. restit. postul. quia de iure maiores non restituntur, nisi ex gratia: neque etiam minori, vel ecclesiæ,*

præterquam ad appellationem omittam a sententia denegationis: quæ nunc impetrari & concedi debet, non a iudice a quo, vel ab illo iudice, qui potest restituere contra sententiam, Ioan. Andr. in d. c. fin. in 6. q. num. 19. vel etiam ad totam causam, propter probationes, siue defensiones de nouo reperitas, quæ extrabant non exhibitas, l. 1. 2. & 3. C. si sep. in integr. restit. postul. c. fin. hoc tit. & ibi gloss. final. & Can gloss. in d. §. restitutus & ibi DD. tam super ætate, quam læsione, & alia quacunque probatione: Salic. in l. fin. C. si sep. in integr. restit. & c. Pan. in d. c. fin. num. 4. & ibi Ioan. Andr. in 8. quest. num. 21. Achil. decis. 7. hoc tit. Pur. decis. 278. in princip. lib. 3. Myns. obs. 52. cent. 1.

De alienatione iudicii mutandi causa facti,

Titulus XLII.

S V M M A R I A.

- 1 Alienatione a reo iudicij mutandi causa facti restitutio in integrum edicto perpetuo permittitur, per actionem in factum in qua tria requiruntur.
- 2 Vt fiat dolo malo.
- 3 Causa mutandi futurum iudicium.
- 4 Quod actus interfit.
- 5 Interesse autem consideratur ratione loci.
- 6 Persona.
- 7 Priuilegij causa.
- 8 Impensarum & incommoditatum actoris.
- 9 Obligationis & actionis extincta per alienationem ipso iure exceptione vel prescriptione.
- 10 Actio hæc in factum datur ei in cuius fraudem alienatio est facta, eiusq. hæredibus.
- 11 Contra eum qui alienauit, in hæredem vero eius, aut post annum vtilem non datur.
- 12 Reo competit exceptio excussionis.
- 13 Is quoq. in quem alienatio est facta, Conueni-